

17 KASIM DÜNYA PREMATÜRE GÜNÜ (2022)

Prematüre nedir, preterm doğumların alt grupları nelerdir?

Gebeliğin 37. haftasından önce gerçekleşen doğumlara preterm (erken) doğum, erken doğan bebeklere ise prematüre denir. Bebeğin 28. haftadan önce doğması erken preterm, 28-32. haftalar arasında doğması orta preterm, 32-37. haftalar arasında doğması geç preterm doğum adını alır ¹.

Prematürite neden önemlidir?

Her yıl 15 milyon bebek prematüre olarak doğmaktadır ve bu sayı gittikçe artmaktadır (10 bebekten biri) ². Tüm dünyada yenidoğanların %5-18'i prematüre olarak doğmaktadır. Preterm doğum sıklıkları gittikçe artmaktadır. 5 yaşın altındaki çocuklarda önde gelen ölüm sebebi preterm doğumlara bağlı görülen komplikasyonlardır. Bu komplikasyonlar 2015 yılında 1 milyon çocuğun ölümüne sebep olmuştur. Ne yazık ki bu ölümlerin dörtte üçü güncel ve maliyet-etkili müdahalelerle önlenebilirdi ³.

Preterm doğumlar neden olur?

Çoğunlukla sebebi belli olmamakla birlikte; çoğul gebelikler, enfeksiyonlar, diyabet veya hipertansiyon gibi kronik hastalıklar ve genetik faktörler sebep olabilir. Genetik faktörler de prematüre doğumların etiolojisinde rol oynayabilir ^{1,3}.

Preterm doğumların sebep olabileceği sağlık sorunları nelerdir?

Serebral palsi, gelişme geriliği, ömür boyu sürececek öğrenme güçlükleri, işitme ve görme sorunları gibi yeti kayıplarının prematüre bebeklerde riski artmaktadır ^{2,4}. COVID-19 pandemisi sebebiyle dünya genelinde prematüre bebekleri ebeveynlerinden ayıran katı güvenlik önlemleri alınmıştır ve bu durumun hem bebeklere, hem de ebeveynlere zararları olmuştur (bebeklerin gelişiminin gecikmesi ve ebeveynlerin ruhsal sağlığının bozulması gibi) ⁵.

Preterm doğumlar en çok nerede görülür?

Preterm doğumların %60'ından fazlası Afrika ve Güney Asya'da görülür. Düşük gelirli ülkelerde doğan bebeklerin %12'si erken doğmaktayken, yüksek gelirli ülkelerde bu sıklık %9'dur. Düşük gelirli aileler preterm doğumlar açısından daha yüksek risk altındadır ¹. Ayrıca düşük gelirli ülkelerde 28. gebelik haftasından önce doğan bebeklerin %90'ından fazlası doğumdan sonraki ilk birkaç günde ölürken, bu sıklık yüksek gelirli ülkelerde %10'un altındadır ³.

¹ [Internet] [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth#:~:text=Preterm%20is%20defined%20as%20babies,\(32%20to%2037%20weeks\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth#:~:text=Preterm%20is%20defined%20as%20babies,(32%20to%2037%20weeks)) Erişim: 28.10.2022

² [Internet] <https://www.who.int/news-room/events/detail/2022/11/17/default-calendar/launch-of-the-who-recommendations-for-care-of-the-preterm-or-low-birth-weight-infant> Erişim: 08.11.2022

³ [Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth> Erişim: 08.11.2022

⁴ [Internet] <https://nationaltoday.com/world-prematurity-day/> Erişim: 28.10.2022

⁵ [internet] <https://www.unicef.org/vietnam/press-releases/world-prematurity-day-15-million-preterm-born-babies-worldwide-need-strong-voice> Erişim: 08.11.2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2022/2023-16)

Preterm doğumları ve komplikasyonlarını önlemek amacıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği maliyet-etkili yöntemler nelerdir ³?

- Bebeğin akciğer gelişimini güçlendirmek amacıyla preterm doğum açısından riskli gebelere steroid enjeksiyonu yapılması
- Bebeğin annenin cildine direkt temas edecek şekilde taşınması ve sık emzirilmesi
- Yenidoğan enfeksiyonlarını tedavi için antibiyotik verilmesi
- Etkili ebe hizmetleri (prematürite riskini %24 azaltır)
- Sağlıklı bir gebelik dönemi
 - Yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması
 - Tütün ve diğer zararlı maddelerin kullanılmaması
 - Gebelik haftasını ve çoğul gebelikleri saptamak amacıyla ultrason kullanılması
 - Gebelik sırasında sağlık çalışanlarıyla en az sekiz kez görüşülmesi ve enfeksiyonlar gibi risk faktörleri hakkında bilgi edinilmesi
- Aile planlaması yöntemlerine erişimin artırılması
- Kadının toplumdaki yerinin güçlendirilmesi

Dünya Prematüre Günü ne zaman ve hangi kuruluş tarafından ilan edilmiştir?

Dünya prematüre günü EFONI (Yenidoğan Bakımı için Avrupa Vakfı) tarafından, 2008 yılında küresel olarak preterm doğumların sebep olduğu zarar ve yükler hakkında bilinçlenmeyi ve preterm doğumları deneyimleyen ailelere destek vermeyi sağlamak amacıyla ilan edilmiştir ^{2,6}.

2022 yılının Dünya Prematüre Günü teması nedir?

Bu yılın teması "Bir ebeveynin kucaklaması: güçlü bir terapi. Doğum anından itibaren cilt temasına izin verin." dir ⁶.

⁶ [Internet] <https://www.efcni.org/activities/campaigns/wpd/> Erişim: 28.10.2022